

SIPOS ENDRE

KÉT SZOBRÁSZ, KÉT NEMZEDÉK

EGYEDÜLÁLLÓ élmény volt Szervátiusz Jenő (Kolozsvár, 1903 – Bp., 1983) és Szervátiusz Tibor (Kolozsvár, 1930) szobrászművészek kiállítása júliustól októberig a Múcsarnokban. A szobrok az épület utolsó nagy termében voltak kiállítva. Amikor elindultunk az előcsarnokból a belső tér középtengelyén: akkor az *Ágak*, *Elágazások*, *Leágazások* című tárlaton sétálhattunk át, amely a természet és a művészet kapcsolatának kérdését vetette fel, s szinte bevezetőül szolgált a két szobrászati életmű esztétikai átéléséhez. A félkör alakú apszis középpontjában a híres Dózsa-szobor, Szervátiusz Tibor *Tüzes trónon* című monumentális alkotása magasodott, mely nemcsak a kiállítás, hanem a magyar történelem gyűjtőpontja is egyben. E szobortól balra Szervátiusz Jenő, jobbra pedig Szervátiusz Tibor alkotásait láthattuk.

Mi a közös és mi az eltérő vonása az apa és a fiú életművének? Közös vonásaik valójában az erdélyi, azaz a legmélyebb magyar gyökerek, a magyar sors vállalása. Ez nemcsak a plasztikákból sugárzik, hanem a két művész írásaiból, naplójegyzeteiből, vallomásaiból is.

Szervátiusz Jenő a magyar (erdélyi) népművészet hagyományát követve: tömbszerűen, belülről kifelé sűrített

téri formaviszonyokat hoz létre; ezért minden művében van egy sajátos expresszív, szívet remegtető drámaiság, balladisztikus, epikus hangnem. A fiú, Tibor egy-egy művében ez a drámai erő szintén jelen van, de ez más kifejezési módban érvényesül. Szervátiusz Tibor lírai-plasztikai világban gondolkodik, a XX. század újításait is felhasználja, s nem az egyedi formákon keresztül jut el a különös formáig, hanem általános-egyetemes vizuális szimbólumokból indul ki.

Szervátiusz Jenő szobrainak konkrét tapintható gyökereinkig hatoló időbelisége által a múlt szinte jelenné

válik. Szervátiusz Tibor ezzel szemben elemi tiszta formákkal éppen az időtlen állandóságot kívánja megragadni. Legalábbis erre törekszik, amikor geometriai formákká, plasztikai szimbólumokká redukálja a látványt. Szervátiusz Jenő realizmusában a földre kapaszkodásunk jelképe. Szervátiusz Tibor realizmusában egy-egy elvont fogalom, eszme testesül meg, ám ezekben az eszmékben éppen olyan mélyen jelen van a magyar identitás, mint édesapja realista-expresszív munkáiban.

Mondhatnánk azt is, hogy a két életmű kiegészíti egymást. Ez a komplementaritás a kiállítás rendezésben is érvényesült. Nagy kár, hogy nem állt rendelkezésre ennél tágasabb tér és kiállítási idő.

Azonban annak is örülnünk kell, hogy a budapesti Múcsarnokban a nemzeti identitást nyíltan vállaló művek is szerepelhetnek. S talán eljön az az idő is, amikor e nagyszerű kiállítótérben nemcsak ámuló divatokhoz kötődő irányzatok kapnak teret. Eljön az az idő is, amikor a *Divatcsarnok* újra *Múcsarnokká* válik: azaz a magyar kortárművészet egészének, valamennyi irányzatának (a természetelvű művészetnek is) bemutatkozási lehetőséget biztosít, tehát eredeti rendeltetésének megfelelően működik.